

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๐/๒๕๕๘

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำร้องของนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ ที่ ๑ บริษัท เลี่ยวไพรัตน์วิสาหกิจ จำกัด ที่ ๒ ผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ กค. ๒๓๘/๒๕๕๖ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงตามคำร้องฟังได้ว่า บรรษัทการเงินระหว่างประเทศ เป็นโจทก์ฟ้องผู้ร้องเป็นจำเลย ต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ในฐานะคดีสัญญาจำประกันโดยโจทก์บรรยายฟ้องว่า บริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) โดยนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ ลูกหนี้ ได้กู้ยืมเงินโจทก์ โดยผู้ร้องเป็นผู้ค้ำประกัน ต่อมา ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เป็นผลให้ลูกหนี้ผิดนัด ไม่สามารถชำระหนี้ให้โจทก์ตามสัญญากู้เงิน โจทก์ได้ติดต่อทวงถามให้ผู้ร้องในฐานะผู้ค้ำประกันให้ชำระหนี้ให้กับโจทก์ตามสัญญา แต่ผู้ร้องเพิกเฉย โจทก์จึงฟ้องผู้ร้องตามสัญญาจำประกัน

ผู้ร้องยื่นคำให้การต่อสู้ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับสัญญา สัญญาจำประกัน และกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ และได้ยกบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ค้ำประกันว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้น มีว่า คำร้องของผู้ร้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

เมื่อพิจารณาคำฟ้องของโจทก์แล้ว เห็นว่าโจทก์ฟ้องผู้ร้องให้ปฏิบัติตามสัญญาจำประกัน แต่คำให้การของผู้ร้องต่อสู้เกี่ยวพันถึงพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ในเรื่องการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และขอให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ จดรายงานกระบวนการพิจารณา ว่า “พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า เนื่องจากศาลทรัพย์สินทางปัญญา

และการค้าระหว่างประเทศกลางไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับคำแถลงคัดค้านคำร้องจำเลยที่ให้ส่งความเห็นโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยของโจทก์ และคดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องสรุปความได้ว่า “จำเลยทั้งสองเป็นผู้ค้าประกันการชำระหนี้ของบริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ ที่ได้ทำสัญญากู้เงินไปจากโจทก์ ต่อมาหลังจากการชำระหนี้เงินกู้บางส่วนแล้ว ศาลล้มละลายกลาง ได้มีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ และมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๓ ซึ่งตามวรรคสองของมาตรา ๕๐/๖๐ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ นั้น คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยกับแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสองในฐานะผู้ค้าประกันแต่อย่างใด ต่อมาหลังจากที่ลูกหนี้ได้ทยอยชำระหนี้อีกบางส่วน และชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการแก่โจทก์โดยแปลงหนี้เป็นทุนอีกครั้งหนึ่งแล้ว เมื่อนับถึงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖ ลูกหนี้ยังมีหนี้เงินกู้ค้างชำระรวม ๓๑๘,๓๕๓,๐๓๕.๐๕ เหรียญสหรัฐอเมริกา และลูกหนี้เคยมีจดหมายฉบับลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๑ ถึงโจทก์ ขอเลื่อนการชำระหนี้ที่ค้างชำระออกไปอย่างไม่มีกำหนด ซึ่งโจทก์ไม่ตกลงด้วยและได้มีหนังสือทวงถามไปยังผู้ร้อง ในฐานะผู้ค้าประกันให้ชำระหนี้ แต่ผู้ร้องก็เพิกเฉย ขอให้บังคับผู้ร้องชำระหนี้ให้กับโจทก์ตามคำขอท้ายฟ้อง” คำฟ้องของโจทก์จึงเป็นการอาศัยมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ตามที่บรรยายในคำฟ้องซึ่งศาลจำเป็นต้องพิจารณาทบบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่โจทก์อ้างดังกล่าว เมื่อปรากฏว่า ศาลจะใช้บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาบังคับแก่คดีนี้ และทนายผู้ร้องซึ่งเป็นคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๐/๒๓ วรรคสอง ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ โดยขัดหรือแย้งต่อ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามบทบัญญัติดังกล่าว ศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่น นอกจากส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย” แล้ว เห็นว่า ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญมาบังคับแก่คดีนี้ กรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยคือ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๒๓ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้” บัญญัติเป็นหลักการไว้ว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ แต่มีข้อยกเว้นให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสองแล้ว เห็นว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ในกรณีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ พระราชบัญญัติล้มละลายได้บัญญัติรองรับสิทธิของเจ้าหนี้และผู้ค้าประกันที่มีต่อลูกหนี้กล่าวคือ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคหนึ่ง ให้สิทธิเจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับมูลหนี้ตามสัญญาเดิมได้ ขณะเดียวกัน มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ให้สิทธิผู้ค้าประกันยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยในเวลาภายหลังที่ได้ซึ่งหมายความว่า กฎหมายบัญญัติรองรับสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะฟ้องผู้ค้าประกันได้ และบัญญัติรองรับสิทธิของผู้ค้าประกันที่จะใช้สิทธิไต่เบี่ยเอาต่อลูกหนี้ภายหลังที่ผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้แล้ว การที่กฎหมายบัญญัติข้อยกเว้นมิให้ผู้ค้าประกันมีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว ก็เพื่อมิให้กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าหนี้และเพื่อมิให้มีการชำระหนี้ซ้ำซ้อนในหนี้ที่มีมูลหนี้เดียวกัน จึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิที่เจ้าหนี้มีต่อผู้ค้าประกันและที่ผู้ค้าประกันมีต่อลูกหนี้ จึงมิใช่บทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ค้าประกันแต่อย่างใด

ส่วนพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง เป็นผลมาจากการทำแผนฟื้นฟูกิจการซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญกระบวนการหนึ่งในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ แผนฟื้นฟูกิจการจะต้องได้รับการยอมรับจากที่ประชุมเจ้าหนี้ และศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้วจึงจะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหากิจการที่กำลังตกต่ำให้ฟื้นคืนสภาพเดิมได้ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีหลักการเช่นเดียวกันกับการประนอมหนี้ก่อนล้มละลายและการปลดลูกหนี้จากล้มละลาย เหตุผลเพราะการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการเป็นเรื่องเฉพาะตัวของลูกหนี้ เพื่อแก้ปัญหาความมีหนี้สินล้นพ้นตัวและกิจการประสบปัญหาด้านการเงินเพื่อให้สามารถฟื้นฟูกิจการได้ ดังนั้น โอกาสที่เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้เต็มจำนวนย่อมเป็นไปได้ยาก

แต่สำหรับผู้ค้าประกัน ยังมีความสามารถที่จะชำระหนี้ได้ กฎหมายจึงมีบทบัญญัติว่า คำสั่งของศาล ซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของผู้ค้าประกัน ซึ่งเป็นไปตามสัญญาการค้าประกัน ที่ผู้ค้าประกันผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ว่าจะชำระหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ นั้นเอง ดังนั้น มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง จึงมิใช่บทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ค้าประกันแต่อย่างใด

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ให้บุคคลมีความเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๒๗ แล้ว เห็นว่าเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้ในการยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นสำคัญ ในส่วนของผู้ค้าประกันได้ให้ความคุ้มครองสิทธิไว้เสียเท่ากับลูกหนี้ภายหลังผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้ไว้ในวรรคสอง บทบัญญัติแห่งกฎหมายได้ให้ความคุ้มครองเจ้าหนี้และผู้ค้าประกันอย่างเท่าเทียมกันแล้ว ส่วนข้อยกเว้นมิให้ผู้ค้าประกันมีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว ก็เพราะกฎหมายให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ในการยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นสำคัญ จึงห้ามมิให้ผู้ค้าประกันใช้สิทธิ อันจะเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าหนี้ และเพื่อมิให้มีการชำระหนี้ซ้ำซ้อนในหนี้ที่มีมูลหนี้เดียวกัน นอกจากนั้นสิทธิไว้เสียของผู้ค้าประกันจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนลูกหนี้แล้วเท่านั้น ดังนั้น มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง จึงเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองบุคคลโดยเสมอภาคและเท่าเทียมกันในกฎหมายแล้ว

พิจารณาพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แล้วเห็นว่าเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองบุคคลอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันตามกฎหมาย กล่าวคือ เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้ที่มีต่อผู้ค้าประกันตามสัญญาการค้าประกัน และบัญญัติให้ผู้ค้าประกันต้องปฏิบัติตามหน้าที่ที่มีอยู่ตามสัญญาการค้าประกันต่อเจ้าหนี้ ซึ่งในกรณีนี้ กฎหมายได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ค้าประกันที่มีต่อลูกหนี้ในการที่จะใช้สิทธิไว้เสียเท่ากับลูกหนี้ไว้แล้ว ทั้งกรณีฟ้องล้มละลายและขอให้ฟื้นฟูกิจการ ดังนั้น มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง จึงเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองบุคคลโดยเสมอภาคและอย่างเท่าเทียมกันตามกฎหมาย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๓
วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง
มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ